

Грандамата на Българската редакция на Дойче веле днес е пенсионер, но радиото продължава да е неизменна част от нейния живот.

ЧОВЕКТЪТ РАДИО РУМЯНА ТАСЛАКОВА

45 ОТ 75 – ПОВЕЧЕ ОТ ПОЛОВИНАТА ОТ СВОЯ ЖИВОТ ИЗВЕСТНАТА ЖУРНАЛИСТКА НЕИЗМЕННО СВЪРЗВА С РАДИО ДОЙЧЕ ВЕЛЕ. ХОРАТА Я РАЗПОЗНАВАТ ПО ГЛАСА, КОГАТО СЕ ВРЪЩА СЛЕД 10 НОЕМВРИ В СОФИЯ, А ТЯ, „НЕВЪЗВРЪЩЕНКАТА“, ЗА ПРЪВ ПЪТ ВИЖДА ОЧИТЕ НА ТЕЗИ, НА КОИТО Е ГОВОРИЛА В ЕФИРА ОТВЪД ЖЕЛЯЗНАТА ЗАВЕСА. ДНЕС Е ПЕНСИОНЕР, ЖИВЕЕ В КЪОЛН, НО ЧЕСТО ИДВА В СОФИЯ, СЛЕДИ ОТБЛИЗО КУЛТУРНИЯ ЖИВОТ И СЪБИРА ПРИЯТЕЛИ В СВОЯ ДОМАШЕН ЛИТЕРАТУРЕН САЛОН

Текст ВИОЛЕТА ЦВЕТКОВА

Никой не би предположил, че скоро тя ще стане на 75. Затова и не изпитвам угризения от негеликатното публично споменаване на възрастта ѝ. На 11 ноември, живот и здраве, Румяна Таслакова със сигурност ще получи най-топлите поздравии за своята годишнина както от обикновени свои почитатели, така и от именити писатели, художници, музиканти... От всички, за които през 70-те и 80-те години на миналия век гласът ѝ носи глътка въздух от Запада. Тя е сред свободните умове, заради чиито радиоемисии по Дойче веле хиляди българи скришом снишават глави до транзисторите и слушат „различните“ новини. Така, както тайно слушат радио „Свободна Европа“ и Би Би Си въпреки заглушаването им.

И когато падна Берлинската стена, Таслакова се оказа сред първите, завърнали се в България и протегнали ръка на демократичните сили. Дотогава обаче животът ѝ е непрекъснато бягане с препятствия, непрекъснато разбиване на стени. При нея много неща са по две – във вените ѝ тече кръвта на две националности, има две родини, възпитана е в две култури, учила е в две образователни системи, домът ѝ е на две места... всичко е свързано с Германия и България.

Много от историите на изстрадалото ѝ семейство вече съм чувала или чела в биографичната ѝ книга „Цял живот събарям стени“, но докато гостувам в дома ѝ, мога да питам – специално за Biograph. >>

(1) Румяна е наследила аристократичността на своите родители – Вилма и Цветан Таслаков.
(2) Като малка, облечена в народна носия.
(3) Бъдещата журналистка като гимназистка в София.

ДЕТСТВОТО

Румяна е родена през 1943 г. Майка ѝ е германка, а баща ѝ – българин. Запознават се в Кьолн през 1938 г. „Тогава той работи в българското консулство там, а тя е на длъжност, подобна на днешните мениджърски позиции, в един преводачески институт – разказва Таслакова. – Майка ми е дете на богат фабрикант, който фалира през 1929 г. и се самоубива. Обстоятелствата я принуждават на 17 години да започне да работи. Била е интелигентна жена, нищо че не успява да завърши по-специално образование. С баща ми имат кратка любовна афера, но след това тя му казва, че иска да се омъжи за друг. Той обаче, упорит, извиква брат ѝ, отиват на един от кьолнските мостове и му казва, че ще се хвърли оттам, ако не му уреди среща със сестра си. Така и става. Срещат се, баща ми пристига с пръстена и... през 1939-а се женят.” По-интересното е обаче как се случва. В Кьолн само подписват брака си в общината и тръгват за България, защото в Троянския манастир ги

очаква „сватбата на най-тъжната булка”: „Майка ми пристига с бяла рокля, шита в Париж, и атлазени обувки, без да подозира

какво я чака в България.

Можете да си представите какво е било тогава в Троянския манастир: кал, носят се отвсякъде натрапчиви миризми, появяват се едни мъже с тъпани, а някакви хора непрекъснато я пипат! За нея, идващата от Запад, е недопустимо някой да дойде и да те пипне, за да види какъв е платът на роклята ти. Чувствала се наистина най-тъжната булка на света.” Заживяват в София, раждат им се две деца – Румяна и нейният брат. До 1944 г. семейството е заможно, щастливи са, но идва 9 септември и животът им се преобръща. Отнемат им паспортите, а бащата е пратен в затвора. Румяна с тъга и усмивка си спомня събитията: „Майка ми, германката, отива при народния обвинител тогава и казва: „Другарю обвинител, аз ви давам рушвет, вие пускате мой мъж!” Дава му 10 000 лева! И те го освобож-

дават. После при делото установяват, че татко няма никаква вина, изобщо

не е трябвало да бъде съден...”

Естествено, никъде няма работа за него. Трябва обаче да издържа семейството си и се хваща за първата появила се възможност. Приемат го в Светия синод и започва да се занимава със земеделските стопанства на манастирите. „С татко съм обиколила много манастири в България – спомня си Румяна. – Владици идваха на гости вкъщи, беше много весело, играеха с мен на сляпа баба. Но благодарение на това по онова време загубих и вярата си в Бога. Веднъж татко ме заведе в Рилския манастир. Бях станала много набожна покрай владичите, най-вече владиката Филарет, който беше много красив в своето лилаво расо, четях Библията, беше ми много интересно. Ала тогава в Рилския манастир, беше по време на пост, видях как от килията на игумена извадиха месо, кокали! С това приключи моята вяра тогава. (Смее се.)”

С баща ѝ живеят сами. Стената ги разделя от най-близките им. Румяна, вече в гимназиалните класове и на ръба на нервна криза, решава да стигне до тогавашния ни вътрешен министър и да го убеди да я пусне

БЯГСТВОТО

Семейството страда, но родителите никак не вярват, че новият комунистически режим ще продължи дълго. Слушат Би Би Си, казвали си „те, американците, сега ще ни освободят“. „Само че американците тогава въобще не са се интересували от България – коментира Таслакова. – Родителите ми не напускат веднага страната, защото аз и брат ми сме били много малки. След години баща ми се опитва да излезе легално, предлага да заминат и да поддържа германско-българските отношения, както го е правил преди 9 септември, но не му разрешават. Разказвал ми е, че навремето е работил добре с голяма немска фирма и че чрез Червения кръст са се опитвали да го откупят, за да се върне в Германия. Той обаче казал:

„Аз не мога да бъда откупен!“

Румяна и брат ѝ, вече тийнейджъри, негодуват, настояват да заминат на Запад, защото е ясно, че тук никога

няма да могат да следват в университет или, в най-добрия случай, ще трябва да учат нещо, което им започват силните на деня. И тогава, след дълги перипетии се стига до бягството: „Майка ми тръгва за Швейцария с брат ми, който има медицинско свидетелство, че страда от някакво заболяване в главата. И остават там. В това време баща ми се опитва да излезем и ние двамата, но това отне цели четири години.“

Баща и дъщеря живеят сами, Стената ги разделя от най-близките им, тотална забрана да заминат. Румяна, вече в гимназиалните класове и на ръба на нервна криза, един ден решава да стигне до тогавашния български вътрешен министър и да го убеди да я пусне: „Не помня името му, но това беше много неприятно изживяване. Помолих да изляза, за да посетя майка си. И той ме пусна. Но каза, че ако не се върна, баща ми ще отиде в затвора и ще ни конфискуват всичко. Върнах се, отидох отново при него и му казах: „Пуснете сега баща ми.“ Той го пусна и се опита да флиртува с мен... (Прави гримаса на отвращение.). Но, знаете ли,

ИМАЛА СЪМ
ОГРОМЕН КЪСМЕТ

в живота си! Докато баща ми беше в Германия, аз успях да изляза от България.“

Без да има право, тя отива в милицията на Львов мост и моли да ѝ дадат задграничния паспорт. Не знае защо, но го получава. Отказват ѝ виза за Германия, но пък идва щастливото стечение на обстоятелствата. Оказва се, че детето на италианския посланик е болно, а нейна позната е близка с лекуващия го лекар – именно той съдейства да се поднови стара неизползвана виза за Италия в паспорта на Румяна. Не е за Германия, но е за западна държава, все щеще стигне някак до целта. Само да излезе веднъж от България, където я обучават за шлайф-машинистка: „Купих си самолетен билет и така излязох, без немска виза. В София са се усетили, но аз вече летях в други небеса. (Смее се.) Пристигнах в Дюселдорф, трябваше да се добера до Кьолн, при семейството ми. Спомням си, че когато пристигнах, аз, дето бях много окумуш, се разплаках в прегръдките на майка ми. До нея беше >>

„Нямахме обратна връзка, но в редакцията се опитвахме да събудим чувството, че основните човешки права трябва да се защитават. Темата присъстваше винаги и по различни начини, важно беше да влезе в обществения диалог“

(4) 1981-ва е паметна година за радиоводещата от Дойче веле – интервюира Ханс-Дитрих Геншер, тогавашния външен министър на Западна Германия, на борда на самолета, след като е имала смелостта да тръгне с правителствената делегация към България, където я чака присъда за 6 г. затвор.

(5) Пред микрофона в студиото на любимото радио.

(6) Дългогодишно приятелство я свързва с актьора и режисьор Иван Андонов, който записва българска поезия за Дойче веле.

Демократичните промени след 1989-а дават на журналистката шансове да интервюира видни държавници – престоноследника Симеон Сакскобургготски...

...първия премиер на СДС – Филип Димитров...

...и първия демократично избран президент Желю Желев.

баща ми и от цялото напрежение му казах:

„Аз в тази държава няма да се върна никога!“

Пребледня, знаеше какво го чака, ако след шест дни, когато изтичаше визата му, се прибере в България без мен – затвор и конфискация! Нямах никакъв шанс – трябваше да остане. Той обаче беше патриот, за което тогава аз няхах никакво разбиране – какъв патриот, когато си на 16-17 години?! И според мен той умря от носталгия. Просто угасна. Беше здравеняк, всичко беше наред, успя и в Германия, спечели пари, направи бизнес, обаче обичаше България. А не можеше да се върне, защото ни осъдиха – и двамата сме осъдени на шест години затвор...”

КЪСМЕТЪТ

Румяна бяга от един стрес, за да попадне в друг. Адаптацията е трудна и дълга: „Като дете

винаги съм мечтала да отида в Германия, защото майка ми ми е разказвала за Кьолнската катедрала, за всички красиви неща там. Когато пристигнах обаче, се чувствах невероятно нещастна. Бях на 17, имах чувството, че съм грозна, бедна и непросветена. Отидох в немско училище, за да се явя на немска матура, но... нищо не знам. Те ходят по изложби, а аз нямам никаква представа кой кой е. Нищо не знаех! Беше началото на 60-те, имах знания само по математика и химия. Само че ние учехме всички формули наизуст, а германските ученици си ги държаха на чина, тоест това знание много не ми помагаше. Ала за мой късмет тогава нямаше чужденци в Германия, аз бях екзотична рядкост и всички ми помагаша. Спомням си, че имах проблем, като отида на ресторант, да ям аспержи. Но една съученичка ми каза нещо, което за мен беше от ключово значение: „Не се притеснявай – на всеки грахчето може да се плъзне от вилицата и да падне в скута му!“ Тогава осъзнах нещо много важно –

всеки може да се изложи!

Успокоих се, проговорих по-добре на немски, после трябваше да уча и френски, и английски, но за английския не стигна времето за подготовка и те, представяте ли си, направиха ми изпит по български. Толкова бяха свестни хората – седи цялата комисия, само един знае български и ме пита за Алеко Константинов и „Бай Ганьо“, което всяко българско дете знае. (Смее се.) Гледах ме толкова доброжелателно!”

След матурата иска да отиде в Париж, да учи в Сорбоната, но парите не стигат. Започва да работи. Три месеца надписва пликовете за писма в една фирма. И за пръв път си купува нещо със собствени пари – цели два костюма! Постъпва в университет. Първо следва славистика, но не ѝ харесва „да проучва глаголни форми от XIV век”: „Исках нещо живо. И се прехвърлих в икономическия факултет. Тогава ме повикаха в Дойче веле.”

Оказва се чист късмет. Учител в училището, в което работи майка ѝ, пита: „Твоята дъщеря сигурно знае руски?!“ Тя вика: „Да, ама...“, а той: „То трябва само някой по едно радио да каже: „Честита нова година“ по руски.“ „Е, добре,

„Честита нова година мога да кажа“,

помислих си аз и отидох, без изобщо да знам какво е Дойче веле. Сложиха ме да седна в едно студио, светна лампичката и казах поздрава. Миг след това дойде редакторът, даде ми един лист и ме накара да чета коментар. Дръпнах се, казах, че това не е майчиният ми език, не мога, а той: „Кой е майчиният ви език?“ Казвам аз, а той: „Български?! Колко интересно. Кажете нещо на български.“ И аз казах нещо от сорта, че руският не ми е майчин, а българският... И си отидох. След два месеца ми се обадиха, че откриват българска редакция и ми предлагат да работя там.”

ДОЙЧЕ ВЕЛЕ – РАДИОТО

Новооткритата Българска редакция на Дойче веле се състои от трима души и предава по десет минути всеки ден. Годината е 1965-а. „Започнах да работя, оставих следването, което беше грешка – споделя Румяна. – Но просто много ми хареса. Хубавото в германските радиостанции е, че постоянно има курсове за усъвършенстване. Всичко изучих! Има задължителни неща, но има и доброволни. Можеш да учиш всичко – от техника до това как да правиш добро интервю. Те буквално ме изучиха. За мен това е една от най-хубавите професии, защото журналистите, ако обичат професията си, не ръждясват никога! И сега да ме накарат да направя репортаж как се отглеждат ябълки в Пловдивско например, ще проуча всичко и ще го направя. И не само ще разкажа нещо на хората, а и себе си ще науча на нещо ново. Освен това се срещаш с интересни хора.“ По онова време програмата на българската секция е твърде малка – само

Срещите с поета Коста Павлов са сред най-скъпите спомени за Таслакова.

Христо Стоичков не е сред най-благоразположените към журналистите, но пред нея е склонен да се раздаде – почти както на футболния терен.

новини и два коментара. Екипът няма никаква връзка с България,

просто е невъзможно.

В българското посолство не ги допускат. Ала тримата ентусиасти в Дойче веле знаят, че има хора в България, които ги чакат и слушат с нетърпение. „Колко е бил броят им, е много трудно

да се каже. Знаем обаче, че и досега все още ме заговарят хора по улиците в София. По-будните са слушали Дойче веле и вероятно са очаквали, че Западът ще им помогне. На фона на информационното затъмнение и пълната липса на информация преди 1989 г., какво става по света, тези предавания явно са помагали много. Нямахме обратна връзка, но в редакцията се >>

„Превърнах се в патриот – нещо, за което навремето ненавиждах баща си. Много странна промяна. Изведнъж се оказах единствената от многото емигранти, която искаше да се върне. Да видя какво става!”

Поредна среща с Радой Ралин – сатирикът също е сред любимите събеседници и приятели на Таслакова в България.

» опитвахме – и моят шеф Михаил Антонов беше много прав, да събудим чувството, че основните човешки права трябва да се защитават и че човек има право да иска те да бъдат защитени. Темата присъстваше винаги и по различни начини, важно беше да влезе в обществения диалог. А другата беше да покажем как живеят хората в Германия, Франция и т.н. По-късно си дадох сметка, че благодарение на Дойче веле всички врати в България ми бяха отворени, когато се върнах в началото на 1990 г. веднага след промените.”

И наистина – това радио е нейната съдба. Изкачва йерархията от най-ниското стъпало до главен редактор на Българската секция, там прави прочу-

тата си поредица „25 въпроса на Дойче веле” със срещи с именити българи.

ЗАВРЪЩАНЕТО

Странно е и сигурно не е лесно да хукнеш презглава към една страна, за връщането си в която си казал: „Никога!” Повече от 20 години след бягството си Румяна изведнъж осъзнава, че иска веднага да поеме обратно към България, усеща, че се радва да диша въздуха ѝ. Как се случва подобна метаморфоза? „За мое огромно учудване се превърнах в патриот – нещо, за което навремето ненавиждах баща си. Много странна промяна. Изведнъж се оказах единствената от многото емигранти, която

искаше да се върне. Да видя какво става! И преди това се опитвах чрез хора, които пътуваха до България, да разбера как се живее, как се хранят, какво се прави, какво говорят, кой какво казва за Дойче веле и т.н. И всъщност възприех позицията на баща си. А като дойде 10 ноември 1989-а, организирахме невероятни помощни акции, носехме храна, дрехи, всичко. Дори пишещи машини за вестник „Демокрация”... Всъщност изпълних повелата на баща си.”

Връщането е повече от емоционално:

„Много ме беше страх,

признавам си. Толкава се бях развълнувала, че ми излезе ей такава голяма гнойна пъпка на врата. От вълнение. Минах границата на летището – едно грозно, мръсно, гледат те доста враждебно. Това беше много неприятно. Но излязох и веднага приятели ме взеха. Беше началото на 1990-а. И започна един бурен светски живот. Дойче веле имаше много пари тогава, посрещах всички в „Шератон”, запознах се с много интересни хора, правех интервюта с политици и интелектуалци, ходих на Кръглата маса – за мен това бяха звездни моменти. И където кажех „Дойче веле”, влизах. Най-емоционалният момент беше, когато излязох от Кръглата маса, пред вратата в НДК стояха 15-20 души и викаха: „Да живее Дойче веле!” Разплаках се. Сега пак ще се разплача. (Видимо се вълнува.)... Ето, тогава си казах: „Заслужаваше си!” И започнах да идвам често, вече без никакъв проблем.”

Днес с носталгия си спомня еуфорията от митингите на СДС, нощните бдения с отец Събев на пл. „Батенберг”, надеждите и разочарованията. Дава си сметка

колко неподготвени сме били

за голямата политика, колко наивно сме пренебрегнали възможността в редиците на демократите да има доскорошни доносници на ДС, как никой не се е опомнил, че трябва да се говори на първо място и най-важно за

„Журналистите, ако обичат професията си, не ръждясват никога!

И сега да ме накарат да направя репортаж как се отглеждат ябълки в Пловдивско например, ще проуча всичко и ще го направя. И не само ще разкажа нещо на хората, а и себе си ще науча на нещо ново”

икономиката при новия ред в държавата – все неща, резултатите от които едва преодоляваме днес.

Няма как обаче да забрави срещите и приятелствата с личности като президента Желю Желев, с творци като Коста Павлов, Иван Андонов, Радой Ралин... Когато я питам за случка, която дълбоко я е разтърсила като човек, се замисля, става сериозна и споделя: „Всъщност най ме докосна денят, в който погребвахме едната дъщеря на Желев. Стояха там някакви хора и казаха: „Да умре и другата“. В този момент си помислих:

„Това не е моят народ!“ Всичко можеш да кажеш – че е лош политик, да го критикуваш, но да кажеш на майката с черната рокля?: „Да ти умре и другото дете“... Искях да си тръгна на другия ден. Не го направих, но и сега ме ползват студени тръпки.

Как е възможно да си толкова лош!

А сега подобни неща чета и във фейсбук. Рядко отварям, но когато отворя, каквото и да се напише, те реагират:

„Дойче веле, вие сте комунисти.“ Пишат напълно неоснователни неща. Защо е тази злоба, не знам. Защо е тази агресия? Да критикуваш е много правилно, но не така.”

И гордост обаче има в думите на Таслакова, особено когато става дума за Кристо, за Недко Солаков, за Желю Желев: „Независимо, че не съм безкритична,

за мен в България имаше две опори:

едната психическа – президентът Желев, а другата – творецът Иван Андонов. Това бяха хората, които бяха решаващи тук и, за съжаление, починаха. В България има страшно много умни хора, особено в културните среди.”

Няма любими места тук, иска да види всичко и навсякъде, когато не е в постоянния си дом в Кьолн. Старата софийска къща, където е минало детството ѝ, отдавна я няма, там са построени резиденции. Но пък си е създала домашен уют в столичен квартал, където често се връща и организира

своите Литературни салони. Холът ѝ събира съмишленици, хора, обичащи литературата, изкуствата... Всяка среща, макар за час-два, се превръща в преживяване за приятели и ценители на доброто слово, на добрия тон.

Предпочита да живее в Германия,

защото редът ѝ харесва.

Обяснява, че там животът функционира много лесно, като знаеш как, а тук „всичко е трудно“. Дали казва, че е българка? „Естествено. От моето „р“ те знаят, че не съм германка. Можех с логопед да го махна, но не исках, защото не, не, аз не съм германка. Аз съм част от две нации – майка ми германка, баща ми българин, живяла съм в България, израснала в България, първата дума съм чула тук, първи път съм се влюбила тук... Всичко първо е било в България, а след това идва Германия. Тези две култури ме обогатяват, а не създават противоречия у мен. Понякога пискам срещу германците, друг път критикувам българите, но всъщност съм част и от двете. И си мисля, че това е предимство.“ **B**

„От моето „р“ те знаят, че не съм германка. Можех с логопед да го махна, но не исках, защото не, не, аз не съм германка”

1

2

3

(1, 2) Поетесата Мирела Иванова и проф. Михаил Неделчев са сред най-честите гости в Литературния салон, който Румяна организира в софийския си дом.

(3) Срещите с изкуството на авангардиста Кристо и съпругата му Жан-Клод си остават едно от най-вдъхновяващите неща за радиоводещата.

РУМЯНА ТАСЛАКОВА:

Няма „няма“. Всичко е
ВЪЗМОЖНО, СТИГА ДА ИСКАШ

ВИОЛЕТА ЦВЕТКОВА

Малко преди финала на срещата ни се осмелих да задам на Румяна Таслакова нейните „25 въпроса“, но във видоизменен вариант. Първо, за да преобърнем традицията, започната в „Дойче веле“ и питащият да се превърне в питан. Не знаех как ще реагира на своелюбието ми да ги префасонирам, затова се оправдах с усмивка: „Ами, да не звучи като плагиатство“. В същото време „ме сърбяха ръцете“ да накарам Румяна да направи своя словесен автопортрет. Вместо да ме погледне укорително, тя се засмя и каза: „Те и в Дойче веле ми зададоха моите въпроси, като се пенсионирах. Давай!“

1. Какво не станяхте, а искахте?

Като дете съм имала мечти да съм оперна певица. Но нямах глас. А когато по случайност се добрах до журналистиката, реших, че това е моето призвание.

2. Кои са скритите Ви таланти?

Мечтата ми е да имам галерия. И да се движа с хора, които се занимават само с култура. Аз не мога да рисувам. И не мога да пея, но непрекъснато ходя на концерти и изложби. Това ме издига по-високо. Наскоро бях на една изложба на Марина Абрамович – страхотно! Излязох, като че ли летях. Това е, което много ми харесва.

3. Кои неща не променихте у себе си?

Трудно е, но ще помисля... Опитите си да съм откровена. Но невинаги успявам. Не промених това да се опитвам да не казвам на хората неща, които ще ги обидят много. Имала съм там пропуски.

4. Към какво се стремяхте, но не го постигнахте?

О, аз исках да получа Нобелова награда за литература например! (Смее се.) Исках да съм известна – това не го постигнах.

5. Има ли пълно щастие?

Има. Много често ми се е случвало. Пълното щастие е кратко. Например – любов. Или едно хубаво предаване, което да направя така, както аз считам, че трябва да се направи. Или да прекарам прекрасни часове с приятели –

всъщност това е част от моя Литературен салон. Много съм щастлива в такива моменти.

6. Кой Ви отне златен шанс?

Не са ми отнемали златни шансове. Получавала съм ги. Имала съм късмет в живота си.

7. Какво прави живота на един журналист смислен?

Когато може да даде на публиката нещо, което да ѝ помогне. Да ѝ разшири кръгозора. Да ѝ даде други идеи.

8. А кое решение в живота си не можете да си простите?

Че не се омъжих. Имах една възможност да се омъжа и да прекарам сватбено пътешествие във Венеция, но не го направих. Това е пропуск. Отказах, защото знаех, че с този човек няма да остана до края на живота си. Ама защо не отидох поне на едно преживяване – сватбено пътешествие във Венеция?! (Смее се.) От глупост.

9. Професията, която цените, но не можете да упражнявате?

Ценя политическата професия, но не съм способна да функционирам в нея. Ценя я, защото така променяш нещата. Винаги съм смятала,

че всеки човек трябва да промени нещо в този свят. Аз ако променя един милиметър и всички ако променят по милиметър, светът ще стане по-добър.

10. Коя е личността, с която бихте искали днес да отидете на вечеря, за да ѝ зададете своите 25 въпроса?

Ангела Меркел. Много я уважавам.

11. Ако можехте да се преродите, в коя от известните личности от миналото бихте искали да се случите?

Ааа, не – не искам. Искам да съм аз. Имам проблем със смъртта – обичам се и проблемът ми е какво ще правя, като умра, без себе си. Не искам да съм друг човек.

12. Кой за Вас е пример за достойна личност?

Ще кажа Левски, въпреки че е малко изтъркано. Но той е достойна личност. Другият е Желю Желев. И моята най-близка приятелка Кармен. Тя е германка.

13. Носите ли нещо от злия български гений, или по-скоро сте подредена германка?

Ооо, и аз си имам... Бях например агресивна, но се възпитах да не съм. С помощта на пси-

Таслакова в уютния си софийски дом: „Не обичам пълната тишина. Обичам усещането, че някой присъства...“

На един от Плаващите кейове на Кристо в италианското езеро Изео през лятото на 2016-а: „Да, има пълно щастие! Кратко е, но често ми се е случвало!”

хоанализа. Другото е, че от време на време усещам завист – който ми казва, че никога не завижда, не е прав. От време на време е, но се усещам, защото рефлектирам и казвам: „Уф...”. Усещам това чувство. Особено сега, когато искам да правя нещо, някакъв репортаж, но го прави някой друг. Неотдавна бях на едно събиране, говореха се различни неща, а аз си казах: „Щях да го направя три пъти по-хубаво.” (Смее се.) Не съм лишена от това.

14. Представете си, че сте с шапка невидимка и можете да промените някаква несправедливост – каква би била тя?

Бих искала всички деца да израстват в добри семейства и да имат добро образование. Това бих направила. Защото ако имат тази основа, животът им ще е много по-друг.

15. Принавате ли страха си?

Да! Страхувам се от много неща. От неуспехи. Страхувам се, когато отида в някакво общество, където не познавам никого. Бързо се адаптирам, но... Разбира се, че имам страхове. Страхувам се от болести. Да чукна на дърво, съм здрава, но това е страх и от смъртта.

16. Как релаксирате?

Мога да бездействам много добре. Нещо, което преди не можех – мога да съм мързелива. Мога да си пусна музика и да не мисля за нищо. Така релаксирам. Но от момента, когато се пенсионирах, живея с чувството, че имам много време. Преди нямаш никакво време, защото едно перде да видя и си казвах: „А, от това можем да направим репортаж!” Това вече го няма. Така че вече съм доста по-спокойна.

17. Създавате ли си кумири, имате ли идоли?
Не.

18. Любим цитат?

По-скоро е нещо друго. При мен водещ е принципът: Няма „няма”. Всичко е възможно, стига да искаш.

19. Откъде идва наградата?

Наградата може да е физическа – от любовта, от хубаво ядене, от прекрасен слънчев изгрев. Но може и да е духовна – от красива картина, от прочетена книга, от хубав концерт.

20. Любима музика?

Класическата.

21. При Вас, по стечение на обстоятелствата, 21-вият въпрос повтаря петия, но реших да заменя щастието с вдъхновение – какво Ви вдъхновява?

Много неща. Например днес видях София от високо. Казах си: „Колко е красиво!” Ето това ме вдъхновява. Вдругиден обаче ще отида на изложбата на Иван Димов, на която, както ми разказаха, има много хубави картини. Вдъхновява ме и скулпторът Павел Койчев – влюбена съм в неговите неща. Ето такива хора ме вдъхновяват. И покойният вече Иван Андонов. С него записвахме почти десет години българска поезия – започнахме с Константин Павлов, когато той се разболя; после с Румен Леонидов и Иван ги редактираше... Часовете, прекарани с тези хора, ме вдъхновяваха.

22. Издайте своя тайна.

Имам три провала в България, три провалили се мои инициативи: първата е за музей, който не стана, въпреки че бях написала в брошура всички стъпки; другата е много по-стара – за въвеждане на европеистика в българските университети. Провали се и опитът ми да направя София и Кьолн партньори...

23. Какво е за Вас тишината?

Не обичам пълна тишина. Обичам да е спокойно, но имам един, два... четири радиоприемника вкъщи. Като се събудя, пускам първо моето любимо Кьолнско радио, още в леглото. Докато се разбудя. След това отивам в банята и пускам второто. Като готвя – също, защото имам радио и в кухнята. И в хола също имам радио. Обичам да имам усещането, че някой присъства.

24. Какви са мечтите Ви?

Исках да посетя всички оперни театри в света, които са ми интересни. Останаха ми Миланската скала, Арена ди Верона, която ще посетя през юли. И догодина – в Глиндеборн, Англия.

25. Нещо, което не знаем за живота Ви в Германия днес?

Членувам в католическа организация, където помагам на един свещеник, който се грижи за бедни хора, за чужденци, за бежанци. Придружавах шест месеца едно сирийско семейство. Психолози ни обучиха как да подхождаме към чужденците, какво не бива да казваме, какви граници не бива да прекрачваме и ако нещо не знаем, към кого от техните юристи да се обърнем. Моето семейство – майка, баща и четири деца, първо живеяха в хотелска стая 4x5 метра. Въпросът беше да придружа жената до общината, за да се запише на курс по немски, да помогна за децата да тръгнат на училище и т.н. Бащата се оказа много разсъдлив и умен човек, бързо си намери работа, бил е инженер в Сирия, намери жилище за семейството си, отидох да ги посетя там – състоеше се от три стаи, в които имаше два дюшека, но бяха щастливи, че имат дом. И тогава всички мои приятели бяха мобилизирани – един даде сервиз, друг шевна машина, всичко уредихме. Ангажиментът ми приключи, но и досега поддържа връзка. Това е толкова хубаво преживяване в моя живот **B**